

Varga Zoltán Zsolt

LEVÉL VIDOR MIKLÓSNAK

100. SZÜLETÉSNAPJÁN

2023-05-22 | **ESSZÉ**

Kedves Miklós,

az első vers, amit olvastam tőled, a *Ha nevem után* volt.

*Ha nevem után
születésem halálom éve
zárójelbe téve*

itt maradok majd láthatatlanul

Akad talán még

ki fölidézzen

s hírt adok

arctalan árnyék

titkos sugallat

tűnődni való jelet

hagy ott

hogy rám ismerjete

épp úgy ahogy

álomban ébren

neszeltem mikor holt apám

vagy korán megszökött barátom

szólt vissza értem

Szíven ütött a könnyedség, amellyel saját halálodról beszélsz. Pedig akkor még nem tudtam, hogy pár nappal távozásod előtt írtad. Lebilincsel a vers szikársága, eszköztelensége, bűvópatakként újra és újra felbukkanó remek rímei.

Már ekkor megszólítottál, legalábbis én így éreztem: „Akad talán még ki fölidézzen”, és én felidéztelek, ha nem is az embert, mert sajnos, nem találkoztunk személyesen, de a költőt. Keresni kezdtem verseidet, vettem a Ligetnél megjelent kötetedből, a *Szigetvilágból* vagy fél tucatot, és elajándékoztam barátaimnak, akikről tudtam, hogy verseid visszhangra találnak bennük.

A következő költeményed, ami mély hatást tett rám, *A mezsgyén* volt. Írtam is róla ^[1], szikáran, ahogy te írsz. Idemásolom.

*Ha legalább álmomban betoppannál!
Másképp hogyan
tisztázzuk ami megszakadt?
Vádló mulasztás lettél*

*Mikor utolszor láttalak
lobogó gyertyafényben
hanyatt
idegenné szikkadt kis sárga arccal
te voltál s tudtam
többé nem te vagy*

*Ami azóta történt
mind nélküled kellett kiállnom
ezen a cselvető*

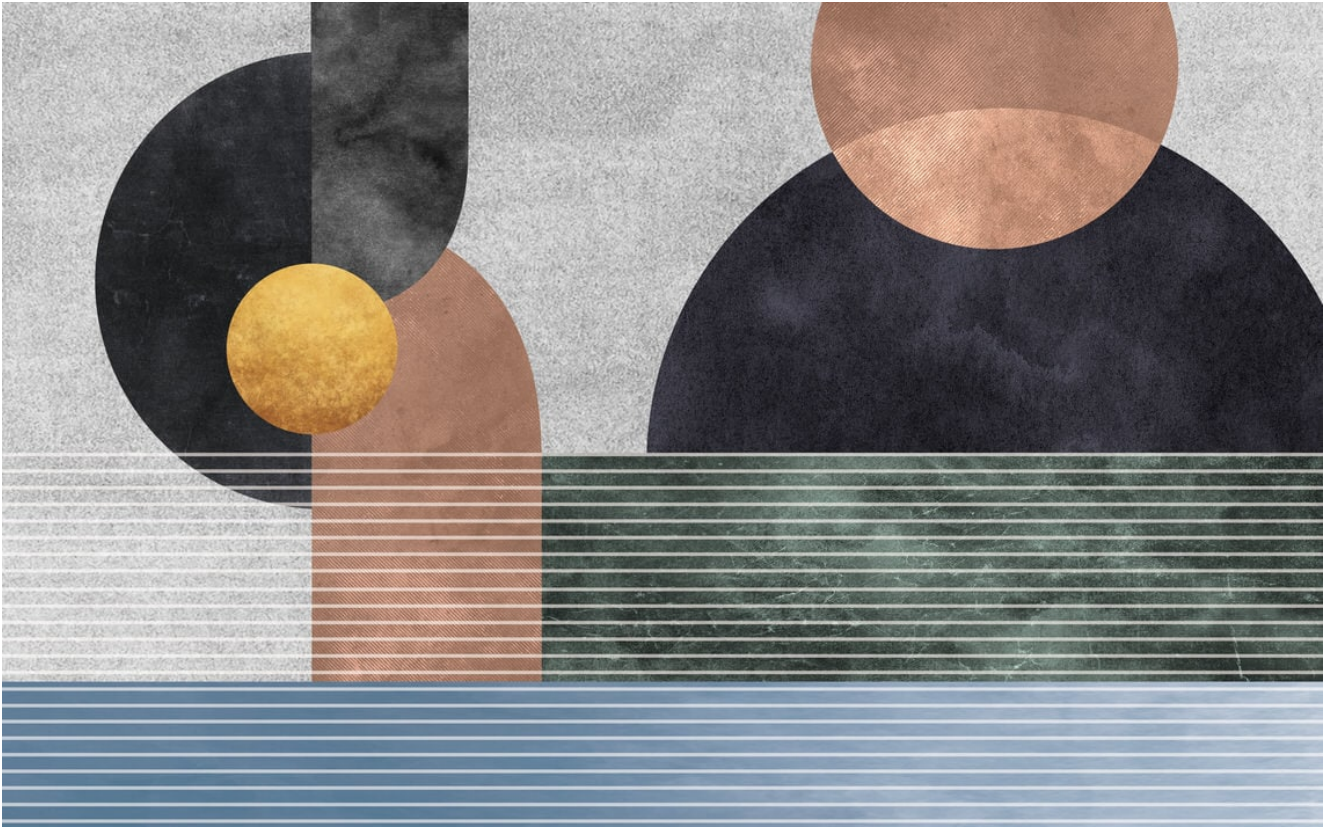
elhűtlenült világon

*Lassan belém kövül a némaság
amit lejegyzek magamnak mesélem
kificamult legendák
málló szövetét
arcok sorsvonalát
hogy idézzem eléd?*

*Ha behunyom szemem
úgy gondolok rád mint akit
én hagytam itt
mikor megjött a kórházból a sürgöny
s most szökevényként ideértem
tolvajlámpással tapogatózva
a rám szemző sötétben*

Versed azt a „vádló mulasztás”-t ébresztette fel bennem, amit tudat alatt mindig is éreztem elhunyt édesanyám miatt.

A szabad és kötött vers mezsgyéjén mozgó forma egyetlen, a halott édesanyának szóló vallomást rejt, amelyben a költő az álombéli megjelenés kéréstől a halál tényének visszajára fordításáig jut el, „úgy gondolok rád mint akit én hagytam itt”.

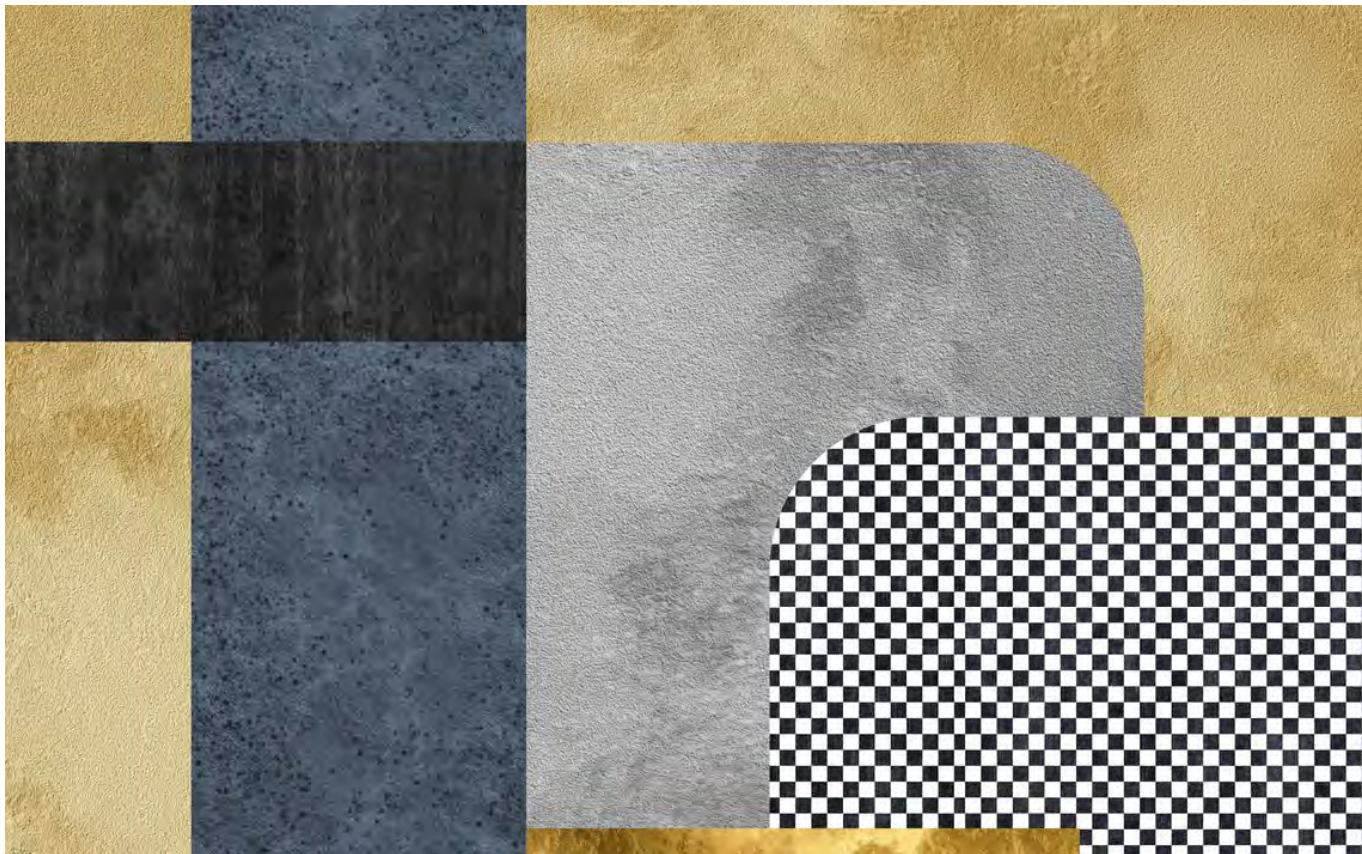
A vers szépségét szívszorító őszintesége és egyedi szókapcsolatai („cselvető, elhűtlenült világ”, „kificamult legendák” „arcok sorsvonalá”, „tolvajlámpással tapogatózva”) mellett az a képzet-együttes adja, ami az álom homályából indul, a lobogó gyertyafényben reszket, majd a behunyt szem mögötti és az éjszaka sötétjében tapogatózó lámpa fényében pislákol.

A *Látogatók* című költeményedet olvasva már határozottan úgy éreztem, hogy személyesen is szólsz hozzám. Hogy bízol benne, valakihez ellátogatsz majd verseiden keresztül.

*Mind sűrűbben állítanak be
az egykori látogatók
tán pótolni akarják
hogy oly sokáig elmaradtak
kíváncsiak mi van velem
Különös hogy magukról
semmit sem mondanak*

*leülnek csak nézelődnek tűnődőn
szóra biztatnának de én
csupa elmúlt históriáról
szeretnék beszélni velük
ami nyolc vagy huszonegy éve
azelőtt hogy ők eljutottak
sorsuk Bermuda-háromszögébe
így méregetjük egymást unszolón
most is torkomba szakad
amire válasz többé senki mástól
(Az a kihúnyt nyárvégi pillanat
emlékszel?
gyöngypárában füstöltek a dombok
s rajtuk túl ami jön)
Aztán megint a csönd
Vajon én
kihez járok majd látogatóba?*

Hozzám bizonyosan. Regényeidet, sőt az egyik ifjúsági regényedet is olvastam azóta, hogy te magad is eljutottál sorsod Bermuda-háromszögébe. Megint a számomra rémisztő halál könnyed, hűvös megfogalmazása.

Aztán megismertem az *Őszi napáldozat* című versedből halált megvető bátorságod forrását.

*Vonuló nyájaidat Napisten! megcsodáltam
búcsúzóban hogy elhagytad e tájat
s én puszta tenyerem tártam eléd
silány áldozatul*

*Micsoda mozgalom odafönn! Költöző
magasság költöző madárrajok
és mind e távozók valamikor még
visszatérnek veled együtt*

*Mióta bámulom parádétok égiek
s hogy nem únjátok el!
Évezrek pillanatai! Nagy játékok e tündökletes
múlандóságban mely néktek öröklét*

*S én rányitom szememet de már lezárnom
jut-e idő? És itt talál-e
a sarjadó évszak üstököse? Nekem lásd
tulajdon elmúlásom*

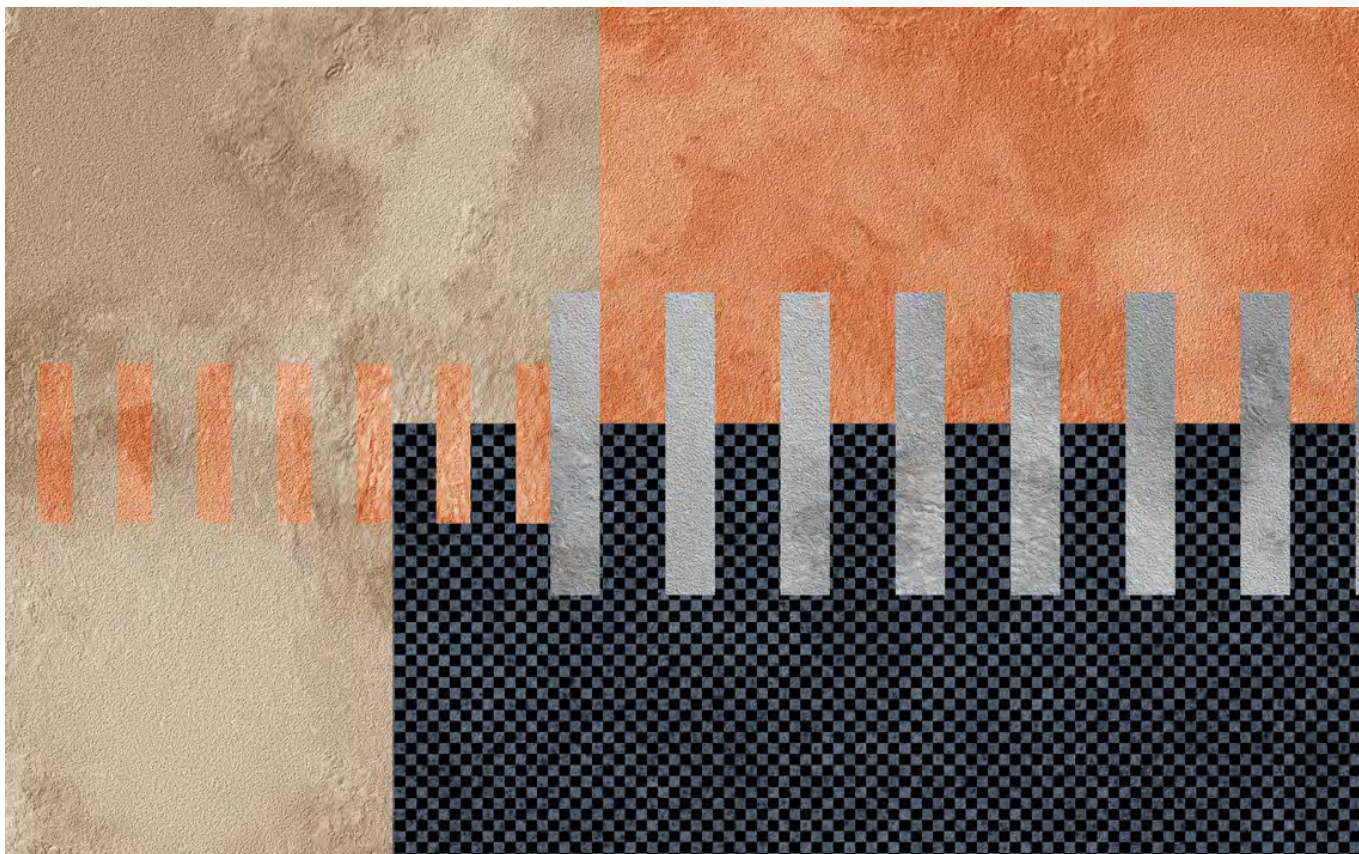
*az egyetlen bizonyosság a változásban!
Mind e szépség
örök körforgása nem ismételhető mutatvány
a végképp távozonak*

*így lesz a törvényből szabadság
így a könyörtelen
tilalomból győztes zuhanás amikor majd
eltűnhetek innét*

*hogy soha többé — ó soha többé boldog soha többé
amitől fölszikkaszt bennem a húnnyó
gyémánt fény — koporsója leszek ha
fű hajt ki számból szó helyett*

*S elmúlnak tőlem a hegyek mezők s a végtelenség
ahol Te fáradtan terelgeted
meg nem pihenő vonulásban sehová sem érő
halhatatlan nyájaidat*

Versed eszembe juttatja Kosztolányi *Hajnali részegségét*, csak amíg annak költője a mű végén eljut a keresztény Isten óvatos vallásáig, te az ókori Napistenhez, Réhez intézed szavaidat. A keresztény hit alapvetése a halálon túli örök élet, versedben épp az ellenkezője, az örök körforgásból kilépés, a „boldog soha többé” magasztosul fel.

Hiába – hogy egy másik kedves költőmtől, Birtalan Ferenctől idézzek, „vagy, míg nekem vanni kell”. Aztán majd egyszer – álomban ébren – visszaszólsz értem...

1. <https://ligetmuhely.com/liget/ajanlo-3/> ↑

kép | adobe.com